

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.082/2020/5.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
. Stark Marianna bíró

A felperes: felperes neve
felperes címe

A felperes képviselője:
. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd
fél címe 4

Az alperes: alperes neve
alperes címe

Az alperes képviselője:
. Darázs Ferenc ügyvéd (Darázs & Társai Ügyvédi Iroda)

Alperesi beavatkozó:
Alperesi beavatkozó
fél címe 3

Alperesi beavatkozó képviselője:
. Bányai Gábor ügyvéd

A per tárgya: baleseti kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Kecskeméti Törvényszék 6.Mf.20.005/2020/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.32/2018/100.

Rendelkező rész

A Kúria a Kecskeméti Törvényszék 6.Mf.20.005/2020/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - 15 nap alatt - 130.000 (százharmincezer) forint és 35.100 (harmincötezer-egyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.200.000 (egymillió-kettőszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Néhai **N... Sz...** 2009. július 1-jétől állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperes nevenél, a **k...**i mentőállomáson mentő gépkocsivezető munkakört töltött be. 2011. augusztus 20-án 13 óra 09 perc körüli időpontban **K...** lakott területén fény- és hangjelzést használva, egy kereszteződésben a tilos jelzésen fékezés és lassítás nélkül áthaladva 65-68 km/óra sebességnél a neki jobbról érkező, 51-52 km/óra sebességgel közlekedő, menetrend szerinti autóbusszal összeütközött. A baleset helyszínéről **N... Sz...**ot eszméletlen állapotban szállították kórházba.
- [2] A koponya CT szerint koponyaburok alatti és feletti vérzéssel, lágyburki vérzéssel járó jobb oldali homlok- és halántéklebenyes vérzéses zúzódást, traumás agyduzzadást, valamint a jobb oldali homlok, halántéksont darabkák általi agyállomány sérülését, jobb csontos szemgödörtető darabos törését, jobb oldali rostacsont, jobb oldali éksont és járomi törést szenvedett el. A radiológiai vizsgálat a jobb oldali VIII.-IX. bordák törését igazolta. A felperesen életmentő jelleggel koponyaműtétet végeztek, majd intenzív osztályos kezelésre szorult.
- [3] A balesetet követően a **B...-K... M... Ö...** kórházában, az intenzív osztályon ápolták 2011. szeptember 27-éig, 2011. november 7-éig pedig a speciális rehabilitációs osztályon. Ezt követően **B...**re szállították az **O... R... I...**be, ahol 2012. január 11-éig kapott kezelést. 2012. február 22-től március 21-éig **N.... V... Ö... R...** Szakkórházában ápolták, ezen időszakban epilepsziás betegség alakult ki nála. 2012. április 12-től április 17-éig a **B... I... I...**ben kezelték, majd 2012. május 3-tól június 15-ig és július 2-ától július 27-éig a **B...-K... M... Ö... K... R...** Osztályán volt. 2012 novemberétől 2013. december 2-áig az **Ö... T...**ban helyezték el, ahol ellátásáról nővér és ápolói szakszolgálat gondoskodott. 2013. december 3-ától 2014. szeptember 1-jéig a **M... O...**ban gondozták, ezt követően az **A... I... O...**ba került 2015. május 31-éig. Ekkor a felperes magához vette testvérét, és otthonában látta el haláláig, 2016. október 23-áig.
- [4] A felperes a balesetet követően testvérét rendszeresen látogatta. Baráti, családi kapcsolatai ez idő alatt megromlottak, házassága felbomlott. 2015. május 31-étől **I...**on a sérült otthoni ápolására rendezkedtek be.
- [5] A felperes 2014. augusztus 19-én benyújtott keresetében vagyoni kárai megtérítését igényelte, valamint 14.000.000 forint nem vagyoni kártérítést néhai **N... Sz...** vonatkozásában, saját jogán pedig 10.000.000 forintot igényelt.
- [6] A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. október 4-én 1.M.442/2014/78. szám alatt hozott közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes köteles megfizetni a néhai **N... Sz...** balesetéből eredő kár 75 %-át.
- [7] Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, és a Kecskeméti Törvényszék 2018. január 18-án kelt 6.Mf.21.141/2017/8. számú közbenső ítéletében az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva kimondta, hogy az alperest 50 %-os kártérítés terheli. Kifejtette, hogy az alperes az objektív

felelősségre tekintettel a munkavállalót ért kár megtérítése alól nem mentesülhet, ugyanakkor a munkavállaló vétkes közrehatása is értékelendő. Az ügy sajátos jellegéből adódóan nem hagyható figyelmen kívül, hogy a 2011. augusztus 20-án történt balesetben az érintett járművezetők - eltérő arányú - szabályszegést követtek el.

- [8] Tényként állapítható meg, hogy a mentő gépjárművezetője megkülönböztető fény- és hangjelzést használva, az útkereszteződésbe érve, tilos jelzésen áthaladva olyan módon hajtott be, amely során figyelmen kívül hagyta a közlekedés biztonságára, a személy- és vagyónbiztonság veszélyeztetésének tilalmára vonatkozó rendelkezéseket, mert az adott sebesség megválasztása mellett a KRESZ vonatkozó rendelkezéseit megsértve nem győződött meg arról, hogy a közlekedés többi résztvevője az elsőbbségét a részére megadja-e és a továbbhaladást biztosítja-e. A vétkes közrehatás mértékének megállapításánál nem volt figyelmen kívül hagyható a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítélete sem, amelyben a perbeli balesetben a mentőgépkocsi vezetőjének baleseti szerepét jelentősebbnek, míg az autóbusz tulajdonosáét kevésbé jelentősnek ítélte, és 75-25 %-os kármegosztást alkalmazott.
- [9] A baleset bekövetkezésében néhai N... Sz... szabályszegése jelentős szerepet játszott, és valamennyi bizonyítékot együttesen értékelve, az objektív munkáltatói felelősség talajáról kiindulva 50-50 %-os kármegosztást lehetett megállapítani.
- [10] A jogerős döntést követően a felek 2019. március 25-én a vagyoni károk tekintetében egyezségeket kötöttek.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [11] Az egyezségkötést követően a felperes nem vagyoni kárigényét tartotta fenn. Néhai N... Sz... csal kapcsolatos követelését azzal indokolta, hogy a sérült testvérnek jelentősen megváltozott az életminősége, emberi méltósághoz, az általános személyiségi jogon belül az egészséghez, testi épséghez fűződő joga is csorbát szenvedett. Kifejtette, hogy a balesetből eredően maradandó egészségkárosodása az agysérüléshez társult pszichoorganikus szindrómában, hangulati zavarban, a beszéd kifejezés zavarában, bal testfél bénultságában, kóros reflexek fennálltában, részleges vizelettartási zavarban, ataxiás járászavarban és részleges járóképtelenségben, kerekesszékekhez kötött életmódban állt fenn. Esztétikai értelemben a jobb oldali koponyaműtét hegvonala észlelhető volt. A munkaképességét elvesztette, egészségkárosodása 90 %-ban nyert megállapítást, amely 100 %-os baleseti munkaképesség-csökkenésnek felel meg.
- [12] Kifejtette a felperes, hogy N... Sz... a balesetet megelőzően aktív, teljes, boldog életet élt, ellátta idős beteg nagymamáját, elvégezte a ház körüli munkákat, hivatásának élt, és családalapításra készült. Ezt követően pszichológiai és pszichiátriai kezelésre volt szüksége, inkontinens lett, párkapcsolata, szexuális élete megszűnt. Beszédzavara miatt a külvilággal a kapcsolatot nehezen tudta tartani.
- [13] A felperes saját jogú nem vagyoni kártérítési igényét két részre bontotta. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy életében másodszor szembesült azzal, hogy hozzátartozóját balesetben veszti el, hiszen szüleik is ilyen módon haltak meg. Nehezen hitte el, hogy a sors ismétli önmagát. A kórházi elbocsátást követően önként vállalta testvére ápolását, feladva saját családi életét. Életvitele teljesen átalakult, mindez nemcsak fizikai erőfeszítést, hanem lelki nyugalma megszűnését is jelentette. Szabadidős, baráti kapcsolatai meglazultak, felesége nem bírta az élet gyökeres megváltozását és elvált.
- [14] A hozzátartozói kárigényét 5.000.000 forintra értékelte kifejtve, hogy árván nőttek fel testvérevel, éppen ezért mindenben támogatták, segítették egymást, jó testvérek voltak. Testvére halála a magánélete alakulásában jelentős és kedvezőtlen változást idézett elő, hátrányosan érintve érzelmi, lelki kiegyensúlyozottságát, mentális egészségét.
- [15] Az alperes a kereset elutasítását kérte a felperes perköltségben való marasztalásával.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

- [16]A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.32/2018/100. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - mint néhai N... Sz... jogutódjának - nem vagyoni kártérítés címén 8.500.000 forintot 2011. augusztus 20-ától járó kamatával. Kötelezte továbbá nem vagyoni kártérítés címén 3.500.000 forint megfizetésére, amelyből 1.500.000 után 2011. augusztus 20-ától, 2.000.000 forint után 2016. október 23-ától kell kamatot viselni. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította kimondva, hogy a felek saját maguk viselik eljárási költségeiket. Az illetéket az állam fizeti.
- [17]Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.) 2. § (3) bekezdésére, valamint 83. §-ára, illetve a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég Mt.) 167. § (2), (3) bekezdésére, 173. § (2) bekezdésére, 174. § (1) - (3) bekezdésére, 175. §-ára, valamint az Mt. 177. § (2) bekezdésében rögzítettekre és az Mt. 181. § (1) bekezdésére.
- [18]Rögzítette, hogy a Kecskeméti Törvényszék közbenső ítéletével a kármegosztás arányát 50-50 %-ban határozta meg, amely döntést a felek felülvizsgálati kérelemmel nem támadták, így ezt kellett jelen eljárásban is elfogadni.
- [19]A nem vagyoni kár megtérítésének igénye N... Sz... esetében a testi sérülés és egészségkárosodás miatt állt be, és a sérülései miatt korlátozódott az individuális szabadságjoga és személyiségi joga. Ez a fizikai és pszichés károsodás többféle zavart okozott a mindennapi életében. Megállapítható volt, hogy N... Sz... a balesettel kapcsolatban rendkívül súlyos és maradandó egészségkárosodást szenvedett, amely megnyilvánult beszédzavarban, a bal testfél bénultságában, kialakult nála epilepszia betegség, kóros reflexei és vizelettartási problémái voltak, képtelen volt teljes mértékben ellátni magát. Súlyos testi sérüléseivel - amelyek mozgásában és beszédében gátolták - kapcsolatban rendszeresen ápolásra, gondozásra szorult.
- [20]A pszichés állapotot illetően a bíróság igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be. Eszerint organikus pszichés károsodásának időbeli lefolyása csupán nagy vonalakban rekonstruálható, azonban egyértelműen igazolható, hogy a balesetet követően 2013 tavaszáig jelentős (a baleset előtti szintet megközelítő) kognitív teljesítményjavulás következett be. Ezt követően bizonytalan időponttól kezdődően pszichés állapotrosszabbodás történt, amellyel hozzátétőlegesen egy időben jelentkeztek az elhunynál az epilepsziás rohamok.
- [21]N... Sz... esetében a mozgáskorlátozottság és a beszédzavar miatt a napi rutinfeladatok elvégzése, a döntések meghozatala is segítséggel történt, ezekben a helyzetekben az elhunyt aktivitása egyértelműen már nem tisztázható. A funkcióképességek a balesetet követően jelentősen romlottak, ennek azonban dominálón nem a pszichés, hanem a mozgásszervi és a beszédkárosodás állt a háttérben.
- [22]A bíróság tanúként hallgatta meg N... Sz... fizikai állapotával kapcsolatosan dr. P... É...t, aki az elhunyt menyasszonya volt, valamint M... N... B...t.
- [23]A vallomások és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy néhai N... Sz...nak a balesettel kapcsolatban jelentős fizikai, testi sérülései keletkeztek, maradványállapotként mozgásszervi és beszédkárosodása volt, amelyről nem leválaszthatóan pszichés megbetegedés is véleményezhető.
- [24]A bíróság az összecszerűség mérlegelésénél leszögezte, hogy nem vagyoni kártérítés esetében nem lehetséges a közbenső ítélet alapján a kármegosztás alkalmazása, ugyanis nincs olyan összecszerűen jelentkező, kifejezhető kár, amely a károsultra hárítható lenne, azonban az összes körülmény mérlegelésénél figyelembe kell venni a károsult közrehatását. Értékelte a fizikai és pszichés károsodást, a megváltozott életkörülményeket, illetve N... Sz... életkorát, a baleset előtti állapotát,

valamint azt a körülményt, hogy 2016. október 23-án elhalálozott. Ezért a bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét 8.500.000 forintban látta megalapozottnak. Ezt meghaladó mértékben N... Sz... tekintetében a keresetet elutasította.

- [25]A bíróság vizsgálta a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét is. A beszerzett szakértői vélemény szerint a felperes és testvére érzelmi kötődése a szüleik tragikus halálát követően feltehetően az átlagosnál erősebbé vált, azonban a „felnőtt életük” során életvezetésük eltérő irányt vett, ezt követően közöttük az átlagosnál jelentősen szorosabb érzelmi viszony fennállása nem igazolható.
- [26]A szakértő szerint az egyetlen hozzátartozója elvesztését követően nem bizonyítható a felperesnél az átlagos gyászreakciót meghaladó pszichés változás megjelenése. A testvér halála jelentősen megváltoztatta életét, hiszen előtte - saját döntése alapján - testvérével közös életvitelt alakított ki, így elvesztésével élete újrászervezése vált szükségessé. A felperesnél pszichés egészségkárosodás nem állapítható meg.
- [27]A szakértő szerint a baleset és annak következményei feltehetően hozzájárultak a felperes házasságának megromlásához, azonban ezek kizárólagos oki szerepe nem valószínű. A testvér ápolása és a házasság közötti „választás” a felperes által felállított morális értékrendnek való megfelelési vágy következtében jött létre, és nem jelentett kényszerítő erőt.
- [28]Nem alakult ki a felperesnél olyan pszichés elváltozás, amely a testvére halálát követően akadályozta volna őt a munkavállalásban. Jelenleg külföldön dolgozik, amelynek leszerzése, kivitelezése az átlagosnál jelentősen nagyobb munkavállalói erőfeszítést igényel. Figyelembe véve a felperes személyiségét a testvére ápolása és elvesztése következtében felmerülő pszichés változások nem akadályozták a szokványosnál jelentősebb mértékben a társas és egyéb szociális kapcsolatok építésében.
- [29]A kiegészítő szakvélemény szerint az alapszakvélemény két azonos szakterületre bejegyzett szakértő által készített egybehangzó, egységes okiratba foglalt vélemény, melynek készítése során minden kérdésre szakmai konszenzus kialakítása után történt válaszadás. Így egyetlen válasz sem köthető kizárólag egy szakértőhöz.
- [30]A bíróság a felperest érintő nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatban figyelembe vette, hogy fizikai, testi károsodás nem érte, de pszichés terhelést jelentett testvére balesete, illetve későbbi halála. A balesetet követően megváltozott az élete, nagyrészt saját döntése volt ez, és megfelelt a társadalmi elvárásoknak. Házasságának megromlása nem teljes mértékben függött össze N... Sz... balesetével, azonban ez a körülmény is közrejátszott. A felperes a baleset előtt otthonról dolgozott, számítógépes munkát végzett, bár Ny...n élt, a munkáját más helyről is tudta folytatni. Megállapítható, hogy szüleik halálát követően nehezen élte meg testvére balesetét, majd később annak elvesztését.
- [31]A felperes néhai N... Sz... balesetével kapcsolatos, saját joga előterjesztett nem vagyoni kárigényével 1.500.000 forintot tartott arányban állónak a bíróság.
- [32]A felperes hozzátartozói alapon igényelt 5.000.000 forintos nem vagyoni kártérítés iránti követelésénél a bíróság figyelembe vette, hogy testvérével a szüleiket korán elveszítették, ezért egymást segítették, szoros testvéri kapcsolat állt fenn közöttük, amely felnőtt életükben ugyan kismértékben lazult, azonban N... Sz... halálával a felperes számára a család egységet és biztonságot adó funkciója megszűnt, sérült a családban éléshez való jog, ezért a bíróság a nem vagyoni kárral 2.000.000 forintot talált arányban állónak.
- [33]Összességében tehát a felperes néhai N... Sz... jogutódjaként 8.500.000 forint nem vagyoni kártérítésre, saját jogán pedig 3.500.000 forintra tarthat igényt, amelynek megfizetésére az alperes köteles.
- [34]A felperes fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 6.Mf.20.005/2020/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a felperest perköltség viselésére kötelezte kimondva, hogy a le nem rótt fellebbezési illeték az államot terheli.

- [35]A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság az anyagi jogi rendelkezésekre teljes körűen és helytállóan hivatkozott, a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során pedig valamennyi lényeges körülményt kellő súllyal értékelt. Az összeg az elszenvedett sérelemmel arányban áll a felperes javára jogutódként és a saját jogon hozzátartozóként elszenvedett sérelemmel, és alkalmas annak megközelítő kompenzálására.
- [36]A fellebbezés további körülményre, ami a mérlegelés körébe vonható lenne, nem hivatkozott, ezért a törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság döntésében foglaltakkal a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor, és a felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegének megemelésére, a bizonyítékok eltérő értékelésére nem látott indokot.
- [37]A törvényszék a fellebbezés tartalmára utalással hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a döntését aggálytalan szakvélemény figyelembevételével hozta meg. Nem sértette meg az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló (Pp.) 206. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakat sem.
- [38]A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapítása miatt az ítélet akkor jogszabálysértő, ha a személyiség sérelmének meghatározása körében a bíróság elmulasztja a tényállás feltárását, illetve a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, logikátlanul mérlegeli. Jelen esetben azonban nem állapítható meg a bizonyítékok okszerűtlen értékelése, mert a felperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság a mérlegelése körébe vonta és kellően értékelt a felperes által hivatkozott valamennyi körülményt, a károsultakat ért összes nem vagyoni hátrányt feltárta, valamint figyelembe vette a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más ügyekben hozott döntéseit is.
- [39]Rámutatott a törvényszék arra, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kiindulási alapnak kell tekinteni a hasonló tényállású ügyekben kialakult korábbi bírói gyakorlatot, de az nem alkalmazható automatikusan. Az egyedi ügyekben hozott döntés nem köti a bíróságot. Az összehasonlítás alapjául szolgáló ítéletek nem bizonyítékok, azok nem megfelelő értékelése nem jelenti a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét. Az elsőfokú bíróság megfelelően értékelt a per összes körülményét a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor, csökkentő tényezőként vette figyelembe, hogy néhai N... Sz... károsult közreható magatartást tanúsított, amelyet a jogerős munkaügyi közbenső ítélet 50 %-ban, míg a PKKB jogerős döntése 75 %-ban határozott meg.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [40]A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte az alperes kereset szerinti marasztalásával, perköltség fizetésre kötelezéssel.
- [41]A felülvizsgálati érvelés szerint a másodfokú ítélet sérti a Pp. 166. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését, 206. § (1) - (3) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló, a perbeli időben hatályos 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 355. § (4) bekezdésében foglaltakat.
- [42]A bíróság a széles körben rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelve, a káridőponti ár- és értékviszonyokon, a hasonló ügyek ítélkezési gyakorlatának irányszámain és az elszenvedett hátrányok súlyán messze alulmaradó módon állapította meg a felperes és az elhunyt testvére részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét.
- [43]A bíróságoknak vizsgálniuk kellett volna a szakértői vélemény megalapozottságát. A pszichiáter-pszichológus orvosszakértői vélemény aggályos volt, és az nem képezhetette volna az ítékezés alapját. A szakértői következtetések a bizonyítékok láncolatába nem illeszthetők be, és a per egyéb adataival és tényeivel sem állnak összhangban.
- [44]A szakértői vélemény megállapításait a felperes nagyrészt nem fogadta el, mindössze pergazdaságossági szempontból nem indítványozta a továbbiakban annak kiegészítését. Egyébként maga az ítélet sem hivatkozik arra, miszerint bizonyítatlan lett volna a kártérítési igény.

- [45]A Pp. 183. § (3) bekezdése értelmében a szakértői véleményt aggályossá teszi az a körülmény, amennyiben az a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik vagy helyességéhez egyébként is nyomatékos kétség fér. A szakértői vélemény nem köti a bíróságot, annak megalapozottságát a bíróságnak kell vizsgálnia (BH1980.138.).
- [46]A bíróságok tévesen és hiányosan értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat, azokból kirívóan okszerűtlen és téves következtetéseket vontak le, a másodfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 206. § (3) bekezdését.
- [47]Az eset összes körülményének vizsgálata során kiemelt figyelmet kellett volna kapnia annak a ténynek, hogy N... Sz... mentő sofőrként egy stroke-os beteghez történt riasztás során, a megkülönböztető jelzés használata mellett szenvedett balesetet. A bíróságok nyilvánvalóan nem megfelelően értékelték ezt a tényt a nem vagyoni kártérítés meghatározása során, ellenkező esetben nem lett volna olyan hangsúlyos a megítélt összeg mértékének mérlegelésekor a felperes közrehatása.
- [48]A fizikai és pszichés károsodások N... Sz...nál kiemelkedően súlyos sérüléseket és maradványállapotot jelentettek, a negatív irányba megváltozott életkörülmények is messze túlmutatnak azon, hogy munkaképességét teljes mértékben elveszítette.
- [49]A bíróságok nem értékelték kellőképpen, hogy az elhunyt inkontinens lett, ami egy fiatal felnőtt számára különösen megalázó; párkapcsolata, szexuális élete megszűnt; az izommozgások koordinációjának zavarából adódóan a még megmaradt mozgása is ügyetlenné vált; látásromlás alakult ki nála, így az olyan egyszerű kapcsolódási lehetőségek, mint az olvasás vagy a TV nézés is elnehezült; beszéd és hangképzési nehezítettsége miatt beszédét nagyon nehezen lehetett megérteni, így a vele való kommunikáció mindenkit kihívás elé állított.
- [50]A bíróságok értékelték N... Sz... életkorát, de nem szabadott volna azt figyelmen kívül hagyniuk, hogy a meghallgatott tanúk által is igazoltan a baleset előtt tele volt tervekkel, családalapítás előtt állt menyasszonyával, távlati tervei között szerepelt egy mentőállomás létesítése, és már a kezdeti lépéseket meg is tette vágya beteljesüléséhez. Ez kiemelkedő hivatástudatát, szociális érzékenységét szemlélteti.
- [51]A felperes nem vagyoni kártérítési igénye vizsgálatánál kirívóan okszerűtlenül mérlegelt a bíróság azon az alapon, miszerint saját választása lett volna az, hogy testvérét ápolja, ezért maga idézte elő élete megváltozását.
- [52]Az, hogy az „erkölcsi iránytűje” szerint mindent erőn felül megtett testvéréért, nem eshet a terhére, mert az ellentétes lenne minden kártérítési alapelvvel. Bár a bíróság szerint volt választása, a felperesnek ténylegesen nem volt más lehetősége. Szerette testvérét, mindenfajta érdek nélkül vállalta a gondozását, ami mind nehezebb volt tekintettel arra, hogy N... Sz...nak a balesete miatt megváltozott a magatartása, valamint anyagi okok sem tették lehetővé a huzamosabb ideig tartó intézeti ellátását.
- [53]A felülvizsgálati kérelem szerint egyik bíróság sem értékelte megfelelően a más perekben született kártérítéseken alapuló bírói gyakorlatot.
- [54]Nem vitatható, hogy hasonló tényállású ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alkalmazni, az egyéni körülmények és a sérülésekből eredő hátrányok különbözősége miatt. Kiindulási alapként azonban figyelembe kell venni a fiatal felnőtt életkort, a hasonló sérüléseket elszenvedett személyek és a gondozásukban résztvevő hozzátartozók helyzetét.
- [55]A felperes felülvizsgálati kérelmében a továbbiakban a polgári bíróságok által hozott ítéleteket hívott fel, amelyek álláspontja szerint alkalmasak lehetnek a megállapítandó nem vagyoni kártérítés összegének meghatározására. Ezekhez viszonyítottan a felperes részére megítélt összeg kirívóan alacsony.
- [56]Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

- [57] Alperes álláspontja szerint az orvosszakértői vélemény aggálytalan volt. A felperes a szakvélemény egyes elemeit szövegkörnyezetükből kiemelve kívánta pontosítani, más jelentést tulajdonítva azoknak, mint ahogyan a szakértő nyilatkozott.
- [58] Nem hagyható figyelmen kívül F... D... tanúvallomása sem, aki a munkavédelmi oktatás anyagáról nyilatkozott. Ezen ugyanis elhangzott a KRESZ szabályok pontos betartása, illetve, hogy a közlekedés többi résztvevőjét a mentőgépkocsi vezetője nem veszélyeztetheti.
- [59] Néhai N... Sz... olyan stroke-os beteghez ment, aki napok óta szédült, állapota nem indokolta nagyobb felszereltségű mentőkocsi indítását.
- [60] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2015. április 9-én kelt 35.G.30.2542/2013/60. számú ítélete szerint az autóbusz vezetőjének a felelőssége 25 % volt, míg a mentőgépkocsi vezetőjéé 75 %-ban állapítható meg, így ezt is értékelni kellett.
- [61] Az eljáró bíróságok figyelembe vették a hasonló perek alapján kialakult gyakorlatot, az általuk megítélt összeg nem kirívóan alacsony.
- [62] A törvényszék helyesen mutatott rá arra is, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor kiindulási alapnak kell tekinteni a hasonló tényállású ügyekben kialakult korábbi bírói gyakorlatot, de az nem alkalmazható automatikusan.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [63] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [64] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig, a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja.
- [65] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel (1/2016. (II. 15.) PK. vélemény 4. - 6. pont).
- [66] A felperes felülvizsgálati kérelmében a nem vagyoni kártérítés körében több eljárás jogi szabálysértésre hivatkozott a jogszabályhely felsorolásával. Ezen túlmenően a Ptk. 355. § (4) bekezdését hívta fel. A jogszabálysértéseket igazoló jogi álláspont részletes kifejtése azonban az egyes jogszabályhelyekre vonatkozóan nagyrészt elmaradt. Fenti követelménynek nem felel meg, ha a fél a jogi érvelését nem a szerinte megsértett jogszabályhelyre vetítve adja elő, a megsértett jogszabályhelyet nem jelöli meg, a jogszabályokat egyszerre, egy helyen sorolja fel. A felperes felülvizsgálati kérelmét ebből következően csak e szempontok szerint lehetett értékelni (Mfv.I.10.352/2016/4., Mfv.I.10.915/2016/5.).
- [67] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárásjogi jogszabálysértésként jelölte meg a Pp. 166. § (1) bekezdését, amely szakasz a bizonyítási eszközöket sorolja fel. A bíróságok e körben megfelelően jártak el, a bizonyítási eljárás során tanúkat hallgattak meg, szakértői véleményt szereztek be, és nem zárták el a feleket bizonyítási indítványaik megtételétől.
- [68] A felperes megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a Pp. 182. § (3) bekezdésére állítva, hogy a szakvélemény „aggályos” volt. E körben azonban a jogszabálysértésre vetítetten álláspontját, annak

mibenlétét részletesen, az egyes bizonyítékokkal összevetve nem fejtette ki, így ezt érdemben nem is volt mód vizsgálni.

- [69]Az Mt. 183. § (3) bekezdését is megjelölte megsértett jogszabályhelyként a felperes, de részletesen nem fejtette ki álláspontját, nem volt megállapítható, hogy a döntés mely részét sérelmezi, különös tekintettel arra, hogy a hivatkozott jogszabály a szakértői bizottság tagjának vagy képviselőjének idézhetőségéről rendelkezik.
- [70]A Pp. 206. §-ának megsértését is állította a felperes sérelmezve a nem vagyoni kár összegének megállapítását. A bizonyítékokat azonban a bíróságok helytállóan rögzítették, a tényállást helyesen állapították meg, és helyes döntésre jutottak.
- [71]A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a felülvizsgálati kérelemben foglaltak a vonatkozó anyagi jogszabályhely megjelölésének hiányában nem eredményezhetik a felülvizsgálati kérelemben elérni kívánt célt, vagyis a nem vagyoni kártérítés összegének felemelését. Az esetleges jogszabálysértő ténymegállapításból ugyanis nem vonható le következtetés arra, hogy a másodfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként miért és mennyiben jutott téves következtetésre (Mfv.I.10.137/2017.). A nem vagyoni kár összegének meghatározásakor alkalmazott mérlegelés (Mt.177. § (2) bekezdés) ugyanis nem azonos a tényállás megállapításakor folytatott bizonyíték mérlegeléssel (Pp.206. §).
- [72]A felperes felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 355. § (4) bekezdését jelölte meg, mint megsértett jogszabályhelyet. A jogvita eldöntése szempontjából azonban a Munka Törvénykönyve előírásai az irányadóak (BH1998.506.), mint ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen utalt (Mt. 174. §; 177. § (2) bekezdés, 184. § (1) bekezdés). A vonatkozó anyagi jogszabályhely és arra vetítetten a jogszabálysértés mibenlétének megjelölése hiányára és a marasztalási összeg felemelésére irányuló felülvizsgálati kérelemre figyelemmel a jogerős ítélet érdemi felülbírálatára nem volt mód.
- [73]A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Záró rész

- [74]A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes perköltségének megfizetésére.
- [75]A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint.
- [76]A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp.274.§ (1) bekezdés).
- [77]Ez ellen az ítélet ellen a Pp. 271 § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. december 9.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró